

M. KUMBATOVIĆ,
Skulptura

kuću je brončani stojeći kip maršala Tita (A. Augustinčić, 1948). U vili na brežuljku (gradio B. Bon) nalaze se zidne slike I. Režeka (*Seljaci dobavljaju hranu partizanima*) iz 1948–49. Od novijih zgrada važni su hotel (B. Petrović), osnovna škola (N. Šegvić), Hotel »Kumrovec« (B. Šerbetić i I. Filipčić, 1974) te Časnički dom (D. Cvjetković i M. Lužajić, 1981). U starom dijelu Kumrovcu uređen je etno-muzej s 18 seoskih kuća u kojima su postavljene izložbe o životu i radu zagorskih seljaka XIX/XX. st.

LIT.: Kumrovec (monografija), Kumrovec 1979.

A. Ht.

KUNA, naselje u sr. dijelu Pelješa. Oko Kunovskoga polja je više željeznodobnih utvrda i grobnih gomila. U XIV. st. Dubrovčani grade kaštel Gučetić i prvu crkvu Sv. Stjepana na groblju (pregrađena potkraj XIX. st.). Trobrodna crkva Gospe Loretske sagrađena je 1681. kao najmonumentalnije zdanje barokne arhitekture dubrovačkoga područja izvan samoga grada. U crkvi su mramorni oltari radionice obitelji Brutapelle, te slike C. Medovića, a očuvano je i liturgijsko posuđe iz gotičkoga i baroknoga doba. Uz nju je 1705. podignut franjevački samostan. U rodnoj kući C. Medovića nalazi se zbirka slika a u mjestu spomenik slikaru, rad F. Kršinića.

LIT.: C. Fisković, Slikar Medović u zavičaju, Split 1973. — I. Fisković, Pelješac u pro-
topovijesti i antici, Pelješki zbornik, I, Zagreb 1976.

V. K.

KUNIĆ, Juraj, zlatar (? , oko 1775 — Varaždin, 28. I. 1831). Došao u Varaždin kao zlatar 1796. Među njegovim mnogim radovima ističu se srebrni pacifikal u crkvi Sv. Jurja na Bregu (Medimurje), srebrni kalež s medaljonima od emajla u crkvi u Donjoj Voći, kalež u crkvi u Konjščini, kalež u crkvi u Mihovljanu (1820), ciborij u crkvi u Križovljanu (1829) i brojni srebrni votivi za zavjetnu crkvu Majke Božje Bistričke (danas u Dijecezanskome muzeju u Zagrebu). K. pripada među najvažnije klasiističke zlatare u Hrvatskoj. Radove je označavao inicijalima GK u ovalu i žigom grada Varaždina. — Njegov sin *Vincent* (rođen oko 1801) izučio je

KURILOVEC, Pogledičeva kurija

zlatarski obrt kod oca, gdje se kao pomoćnik spominje 1824. Očuvan je njegov srebrni vrh crkvene zastave.

LIT.: I. Bach, Dva rada varaždinskog zlatara Jurja Kunića, Godišnjak Gradskog muzeja Varaždin, 1962–63. — I. Lentić, Varaždinski zlatari i pojasari, Zagreb 1981, str. 47–56, 86–87.

I. Le.

KUNIĆ (Kunisch), Mihael, učitelj (Banovce nad Bebravou, Slovačka, 25. IX. 1765 — Karlovac, 9. IV. 1835). Kao »umirovljeni profesor, član praktičkog hortikulturnog društva u Bavarskoj, dopisni član hortikulturnog društva u Berlinu i počasni član glazbenog društva u Grazu i Varaždinu« (1828) živio u Varaždinu, Zagrebu i Karlovcu i pisao članke o hrv. gradovima, posjedima i dvorcima, s osobitim obzirom na vrtove.

BIBL.: *Garten des Herrn Jos. v. Krieger zu Agram*, Allgemeine deutsche Gartenzeitung, 1828, str. 281; *Lustgarten Schönbach nächst Agram in Croatien*, ibid., str. 342; *Neuangelegter Lustgarten zu Agram in Croatien* (Alagović), ibid., str. 374; *Neue Gartenanlage des Herrn Barthol Felbinger, Bürgers und Baumeisters zu Agram in Croatien*, ibid., 1829, str. 259; *Neue Gartenanlage in der Dom-Probstei zu Agram*, ibid., str. 265; *Grosser Garten mit interessanten Anlagen zu Brezovicza in Croatien*, ibid., str. 297; *Neu angelegter Ziergarten zu Agram in Croatien des Herrn Nikolaus Nikolics, Grosshändler in Landes-Produkten*, ibid., 1830, str. 65; *Neue Gartenanlagen des Herrn Johann Georg Dömötörfly von Hogyes, und des Herrn Paul Hatz zu Agram in Croatien*, ibid., str. 97; *Agrams öffentliche Promenade*, ibid., str. 129; *Rhapsodien über Gärtnerei, Anlagen, Obstbaumzucht und Landwirtschaft in Croatien*, ibid., 1831, str. 273 i d. u nastavcima

J. KUNIĆ, votivi za zavjetnu crkvu
Majke Božje Bistričke. Zagreb,
Dijecezanski muzej

(dijelovi Zagreba, Paukovec, Varaždinske Toplice, biskupski park Ribnjak u Zagrebu, Jaska, Karlovac, Rečica, Kerestinec, Dubovac, Bosiljevo, Samobor, Mokrice, Sveta Nedelja, Brezje, Bregana, Mokrice, vinogradi oko Zagreba, Vugrovec i dr.); *Rhapsodien über Gärtnerei, Anlagen, Obstbaumzucht und Landwirtschaft in Croatien*, ibid. 1834, str. 225. i d. u nastavcima (vrtovi, ulice i zgrade u Zagrebu).

LIT.: I. Jurčić, Zagrebački vrtovi i perivoji u opisima Mihaela Kunića, u spomenici: »Zrinjevac« — priroda, vrtovi, perivoji i uredno raslinstvo u Zagrebu, Zagreb 1994. R.

KUPEŠIĆ, Rajka, samouka slikarica (Osijek, 2. IX. 1952). Završila baletnu školu u Zagrebu gdje pleše u HNK 1968–72, potom u Münchenu i Torontu do 1977. Od 1978. počinje slikati u duhu tradicije hrv. naivnih slikara hlebinskoga kruga. Na idiličan i precizan način s romantičnim prizvukom slika šarenu gradsku vrevu (*Rockefeller Center*, 1988), balerine (*In Motion*, 1987), dječje igre (ciklus *Godišnja doba*, 1986–87) i stilizirane zagrljaje majke i djeteta (*Mothering*, 1988). Bavi se ilustrira-

njem knjiga. Samostalno izlaže u Torontu 1981, 1992; New Yorku 1989. i Quebecu 1993.

LIT.: P. Gladu, Une peinture pas à pas Rajka Kupesic, Magazin Art (Québec), 1993. S. Bg.

KURIJA, kuća plemića ili crkvenoga uglednika (kanonika, župnika), koja služi vlasniku kao stalno boravište, a nalazi se na posjedu, u selu ili u gradu. Jednokatne kurije neznatno se razlikuju od skromnijih velikaških dvoraca, a prizemne od građanskih i seljačkih kuća. Osim zidanih gradile su se od drva, a najviše ih je bilo u Zagorju i Turopolju. U nizu od pet soba u prizemlju ili na prvome katu srednja, najveća, služila je kao blagovaonica (tzv. palača); tu se zbivao društveni život ladanja (*Gredice* K. Š. Gajskog, *Valentinovo* J. Leskovara, *Trnovec* K. Igalfyja). Drvene kurije (*Škaričev*; kurija Bedekovića u Maloj Mlaci i Alapića u Vukovini) vrijedni su primjerci autohtone drvene arhitekture; mnoge od njih su nestale. Posebnu očuvanu skupinu čini niz kanoničkih kurija na Kaptolu u Zagrebu. Jedna od najstarijih je tzv. prepoštija (Kaptol 7) iz sred. XVII. st., a većina od njih primjer je kvalitetne barokne arhitekture iz XVIII. st.

LIT.: L. Dobronić, Zagrebački Kaptol i Gornji grad nekad i danas, Zagreb 1988. R.

KURILOVEC, selo J od Velike Gorice kraj Zagreba. Nađeni su ostaci rim. ceste Andautonia—Siscia. Među drvenim kurijama turopoljskih plemića (Malenić, Josipović, Jelačić) bila je najreprezentativnija Pogledičeva jednokatna brvnara iz 1750, primjer autohtone stambene arhitekture. Imala je tlocrt u obliku ključa i krovšte veće od visine same kurije, te kućni oratorij s rokokoo oltarom Sv. Florijana. Napuštena je u prvim desetljećima XX. st. i konačno srušena.

A. Ht.

KURJAK, selo u Krbavi JZ od Udbine. Nedaleko od mjesta nalaze se ostaci utvrđenoga grada Kurjaka, za koji se drži da je bio najstarije prebivalište krbavskih knezova. Prvi se put spominje 1334. u vezi s knezom Kurjakom i njegovim sinovima Budislavom, Grgurom i Pavlom.

LIT.: G. Szabo, SG.

KUSANIĆ, Andrija, naivni kipar (Brežani kraj Karlovca, 21. XII. 1940). Završio šumarsku školu. Rezbari kipove u drvu od 1967. Samostalno je izlagao u Karlovcu (1971) i Trebnju (1975).

LIT.: M. Jutrašek, Andrija Kusanić (katalog), Trebnje 1975.

KUSIK, Branimir David, slikar i grafičar (Osijek, 13. IX. 1946). Završio je Akademiju (G. Stupica) i specijalizirao grafiku (1975—77) u Ljubljani (M. Pogačnik). Bio je scenograf u Hrvatskome narodnome kazalištu i voditelj galerije »Zodijak« u Osijeku. Djeluje pretežno kao grafičar (višebojne litografije) sa stilskim odrednicama koje potječu iz iskustva ekspresionizma i pop-arta. Izradio ciklus *Grafički ambijent* u kombiniranim tehnikama (slike, kolaži, otisci), litografije s elementima urbane okoline. — Izlagao je samostalno u Zagrebu (1975), Beogradu (1977) i Osijeku (1977, 1989, 1990).

LIT.: A. Bassin, Branimir David Kusik (katalog), Osijek 1977. — O. Švajcer, Suvremeni slavonski slikari i kipari (katalog), Brantford (Kanada), 1977. — Isti, Branimir D. Kusik (katalog), Osijek 1990. O. Šr.

KUS-NIKOLAJEV, Mirko, etnolog i sociolog (Zagreb, 11. V. 1896—18. III. 1961). Studirao prirodne znanosti, geografiju i filozofiju, a potom prapovijest i antropologiju. Od 1925. kustos Etnografskoga muzeja u Zagrebu. Bavio se problemima narodne umjetnosti sa stajališta sociologije te problemima akulturacije u narodnoj umjetnosti.

BIBL.: *Hrvatski seljački barok*, Etnolog (Ljubljana), 1929, 3, str. 55—72; *Ekspresionizam u seljačkoj umjetnosti*, Etnološka biblioteka, 1929, 6; *Psihološka sadržina seljačke umjetnosti*, Glasnik Etnografskog muzeja u Beogradu, 1929, 4; *Zur Symbolik des altkroatischen Bandgeflechtes*, Paideuma (Wiesbaden), 1960, 7. V. Dič.

KUŠA (Cussa), Mihael, slov. klesar (Kuši kraj Ajdovščine, Slovenija, oko 1657—Ljubljana, 8. X. 1699). Učio najvjerojatnije u Gorici. Od 1677. vodio u Ljubljani radionicu s mnogobrojnim pomoćnicima i učenicima u kojoj su se izrađivali mramorni oltari i propovjedaonice sjevernotal. ranobaroknoga tipa od crna mramora s raznobojnim mramornim umetnutim ukrasima. Ne zna se je li sam klesao kipove za oltare i propovjedaonice ili ih je gotove nabavljao u Veneciji ili Gorici. Osim mnogih oltara u Sloveniji, u Hrvatskoj je izveo propovjedaonicu u zagrebačkoj katedrali (1695) i glavni oltar u franjevačkoj crkvi u Karlovcu (1698).

LIT.: E. Čev, Kje je bil rojen kipar Mihael Cussa, ZUZ, 1951, 1. — A. Ivandija, Propovjedaonica zagrebačke katedrale, Bogoslovska smotra, 1965, 2. — D. Cvitanović, Franjevački samostan i župna crkva sv. Trojstva u Karlovcu, Zbornik Historijskog arhiva Karlovac, 1970, 2. L. D.

M. KUŠA, Andeo na propovjedaonici zagrebačke katedrale

KUŠAN, Petar, arhitekt (Zagreb, 22. V. 1932). Diplomirao na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu 1958 (M. Kaulzarić). Projektira pretežno hotele i javne zgrade. Maksimalnim raščlanjivanjem volumena uspijeva svoje objekte uskladiti s mjerilima krajolika: hoteli »Plat« u Platu (1971), »Koralj« na Krku (1972), upravna zgrada hotelskoga poduzeća »Dubrovnik« (1977), hotel »Kamensko« u Donjem Lapcu (1978), turističko-rekreacijski centar »Mihanović« u Tuželjskim Toplicama (1982), turističko naselje »Punta« u Velome Lošinj (1983).

LIT.: Hotel »Plat« kraj Dubrovnika, ČIP, 1972, 230. — Ž. Čorak, Stil i karakter suvremenih zahvata u jadranski prostor, ŽU, 1973, 19—20. — D. Kečkemet, Uloga tradicije u suvremenoj arhitekturi, ibid., 1976, 24—25. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945—1985, Arhitektura, 1986, 196—199. J. M. M.

ilustracija na str. 498

KUŠAN, Vladislav, pjesnik i lik. kritičar (Sremska Mitrovica, 3. V. 1904—Zagreb, 30. IX. 1985). Studirao filozofiju u Zagrebu (1924—30), učio glasovir i slikarstvo. Suradivao u časopisima i dnevnom tisku (»Hrvatsko kolo«, »Hrvatska prosvjeta«, »Hrvatska revija«, »Obzor«, »Savremenik«). U lik. kritikama i esejima piše o E. Vidoviću, J. Bužanu, L. Juneku, Lj. Babiću, C. Medoviću i o općim temama moderne umjetnosti.